

Miljø- og Fødevarerministeriet

Sendt på mail: mfvm@mfvm.dk

14. april 2020

Høringsvar til udkast til forvaltningsplan for bæver – MVFM J. nr. 2017-5409

Dansk Skovforening takker for muligheden for at kommentere på udkastet til ny forvaltningsplan for bæver. Forvaltningsplanen har været længe ventet og vi hilser det velkomment, at der nu endelig foreligger et udkast.

Generelle bemærkninger

Arbejdet med ny forvaltningsplan for bæver blev sat i gang tilbage i 2015. Her blev der nedsat en arbejdsgruppe under Vildtforvaltningsrådet, der skulle bidrage til arbejdet. Dansk Skovforening er repræsenteret i gruppen og vi undrer os over, at det foreliggende udkast er udarbejdet uden inddragelse eller orientering af gruppen.

Vi er ærgerlige over den langsommelige proces, hvor mulighederne for at inddrage interessenter og erfaringer med den tidligere plan ikke er udnyttet optimalt. Det fremsendte udkast bærer præg af at være blevet hevet op af en skuffe og kort suppleret inden det er sendt i høring. Der er efter vores opfattelse brug for en gennemskrivning og særlig brug for at medtage nyeste data, for at gøre forvaltningsplanen tidssvarende.

Da bæveren blev reintroduceret i den danske natur tilbage i 1999 var det med begrundet frygt fra lodejersiden, for de konsekvenser den vil kunne få for land- og skovbruget. I den periode der er gået siden udsættelsen, har bæveren nu spredt sig og flere lodsejere har oplevet betydende gener.

For Dansk Skovforening er det essentielt at den nye forvaltningsplan indeholder værktøjer der gør det muligt for private ejere, der oplever gener ved bæveren, at minimere afgrødeskaderne og regulere bæveren. Der er brug for løsninger der reelt kan afbøde og afhjælpe konflikterne.

Det er samtidig vigtigt at det er klart af forvaltningsplanen hvem der har ansvaret for forvaltningen og at kontaktoplysninger på de personer i Naturstyrelsen, der står for bæverforvaltningen, er let tilgængelige på hjemmesiden, så lodsejerne ikke er i tvivl om hvem de skal kontakte hvis de oplever problemer.

Det bør endvidere klart fremgå, at det er myndighederne der skal afholde alle omkostninger for de nødvendige afværgeforanstaltninger.

Begrebsforvirring og habitatdirektivets beskyttelse

Der bruges igennem udkastet til forvaltningsplan en række begreber, men der savnes lidt konsistens også i forhold til det der tidligere er oplyst på møderne i bæverarbejdsgruppen.

Af indledningen fremgår det at den første forvaltningsplan havde fokus på udsætningen og den første periode herefter, dvs. bæverens etableringsfase, mens den nye plan har til formål at beskrive den fremrettede forvaltning med udgangspunkt i at bæveren anses som en integreret del af den danske natur.

På mødet i bævergruppen den 12. august 2016 blev det oplyst, at *"etableringsfasen stopper når der findes en levedygtig bestand, dvs. 50 reproducerende familier, og først der kan bæveren betragtes som en integreret del af den danske/den biogeografiske regions natur (DCE's vurdering)".* Men ifølge de senest opgørelser, er det endnu ikke tilfældet.

Det fremgår af indledningen til planen at bæveren i 2016 blev optaget på referencelisten over EU-natur og at bæveren *derfor* betragtes som værende en naturlig del af den danske natur og dermed omfattet af habitatdirektivets beskyttelsesregler for Natura 2000-områder.

Det er vores opfattelse, at bæveren ikke for nuværende lovgivningsmæssigt i Danmark er omfattet af den strenge Bilag IV beskyttelse i Danmark, da bæveren ikke er medtaget på bilag 3 til Naturbeskyttelsesloven, jfr. §§ 29 a og 30, stk. 2. Bilag 3 reflekterer de arter på Bilag IV, som har deres naturlige udbredelsesområde *i Danmark*, og som derfor skal beskyttes efter de strenge regler i Art. 12. Her er bæveren ikke nævnt.

Alligevel skrives det senere i afsnit 3 at bæveren er blevet omfattet af artikel 17-rapporteringen for Danmark, dog uden at den som før nævnt fremgår af bilag 3 til naturbeskyttelsesloven. Samtidig nævens det, at det forventes at bæveren kommer på udpegningsgrundlaget for enkelte Natura 2000-områder i Jylland. Det opdaterede udpegningsgrundlag har allerede været i høring i november 2019 og forvaltningsplanen bør derfor opdateres med nyeste status inden færdiggørelsen.

Det er derfor ikke entydigt beskrevet hvornår bæveren kan betragtes som en integreret del af den danske natur og siges at være på den anden side af etableringsfasen. De fleste afsnit i planen peger dog på at bæveren er veletableret og sågar tæt på at have opnået gunstig bevaringsstatus i Jylland (se konkrete bemærkninger til afsnit 4.2 nedenfor).

Vi foreslår derfor at planen og særligt indledningen gennemskrives med dette i mente, så det er tydeligt om at bæveren betragtes som ovre etableringsfasen eller ej.

Konkrete bemærkninger til enkelte afsnit

Afsnit 2.2 Slægtskab og udbredelse

I afsnittet refereres til data for 2016 og kun til den fremskrivning DCE har lavet. Der må findes nyere data som kan indgå i planen på dette punkt.

Afsnit 3 Hidtidige forvaltning af bæver i Danmark

Det er rigtigt at der ikke blev stillet en egentlig erstatningsordning i udsigt, men det er dog pointeret i den tidligere plan, at styrelsen vil afværge eller fjerne problemer, der skyldes bæveren, i områder hvor deres aktivitet ikke kan accepteres. I den gældende forvaltningsplan er nævnt en lang række yderligere tiltag som fx aftaler om overtagelse af jorden (jordfordeling), særlige driftsaftaler eller i tilfælde hvor det ikke kan lykkes at indfange og flytte dyr, at give dispensation til regulering.

Kun få af disse værktøjer har været i brug indtil nu og når nu bæveren er så veletableret bør der være mulighed for at tage flere midler i brug for at afbøde de konflikter, der opstår lokalt, så der kan findes løsninger, der tilfredsstillende lodsejerne.

Afsnit 4.2 Gunstig bevaringsstatus og afsnit 4.3 Overvågning

Her nævnes det at DCE har vurderet at gunstig bevaringsstatus for bæver i Danmark vil forudsætte, at der i en biogeografisk region er en bestand på mindst 200 individer fordelt på ca. 50 reproducerende familier. Samme krav som tidligere er oplyst til bæverarbejdsgruppen som værende grænsen for hvornår forvaltningen overgår fra etableringsfasen til en fremadrettet forvaltning.

DCE har vurderet den aktuelle bæverbestand i årene 2015, 2016 og 2017 på basis af årlige bævertællinger foretaget af frivillige sammen med Naturstyrelsen og på den baggrund lavet en fremskrivning på en estimeret bestand for 2019 på 240-270 bævere fordelt på 30-35 yngleterritorier. Vi mangler dog at få konkrete aktuelle overvågningstal, men det må betyde at vi i 2020 er meget tæt på at bestanden kan opfylde kriteriet for at opnå gunstig bevaringsstatus og gå fra etableringsfasen til den fremadrettede forvaltning.

Derfor finder vi det ikke rimeligt, at der først kan tages stilling til en ny vurdering af bæverens bevaringsstatus i forbindelse med artikel 17-rapporteringen i 2025. Som beskrevet i afsnit 4.3 indgår bæveren først i NOVANA-overvågningen med en standardiseret metode fra 2019. Der vil blive lavet tællinger i vinteren 2020 og 2021 og vi finder det relevant at lave en ny vurdering af bevaringsstatus når disse tal foreligger.

Når den aktuelle status for bæveren er af så stor betydning skyldes det, at det må forventes at der vil blive yderligere muligheder for en regulering og afbødning af skader, der hvor bæveren skaber problemer, når først bæveren vurderes til at være i gunstig bevaringsstatus.

Afsnit 4.4 Supplerende bæverudsætning

Bæveren er efter det oplyste tæt på at have nået gunstig bevaringsstatus og det beskrives også at vækstraten for bestanden i Jylland er en af de hurtigste målt i Europa. Da bestanden samtidig

vurderes sund uden sygdom ser vi ingen grund til at foretage supplerende udsætning af udenlandske bævere. I stedet vil vi anbefale at der fokuseres på muligheden for at flytte bævere i de tilfælde, hvor det kan bidrage til at afhjælpe konflikter.

Afsnit 4.5 Afvejnings af naturhensyn

Overskriften på afsnittet er misvisende og bør mere direkte adressere at afsnittet handler om forskellige muligheder for at håndtere konflikter.

Det næves som introduktion at bæverens aktiviteter som udgangspunkt ikke kan håndteres, med henvisning til at bæveren er omfattet af habitatdirektivets strenge beskyttelse. Dog at der kan være situationer, hvor andre hensyn kan nødvendiggøre en håndtering. Det er her væsentligt fortsat at have være tydelige på at bæveren er en reintroduceret art og der dermed følger en forpligtigelse til at sikre, at lodsejere der oplever problemer kan blive hjulpet.

I afsnit 4.5.1-4.5.5 gennemgås de forskellige afværgeaktiviteter og konflikthåndteringsredskaber. Dog virker fokus i beskrivelserne til primært at være på de udfordringer, der er ved de forskellige løsninger, frem for hvor effektive de forskellige værktøjer kan være for en afbødning af skader og konflikter. Det er derfor væsentligt at de forskellige muligheder løbende evalueres og vurderes, så det kan danne baggrund for den bedst mulige konflikthåndtering.

Afsnit 4.5.1 Afværgeaktiviteter uden dispensation

Det fremgår at Naturstyrelsen skal håndtere dæmninger, bævere, regulering eller flytning af bævere efter samme principper som i den nuværende forvaltningsplan og der henvises til et administrationsgrundlag udarbejdet af Miljøstyrelsen.

Det er vigtigt at den nye forvaltningsplan er let forståelig og at alle oplysninger om forvaltningspraksis er tilgængelig for interesserede og særligt berørte lodsejere. Det er derfor væsentligt at praksis beskrives fx ved at vedlægge administrationsgrundlaget som bilag til planen.

Det fremgår at lodsejere, der oplever problemer med bævere, kan henvende sig til Naturstyrelsen. Det skal fremgå tydeligt af Naturstyrelsens hjemmeside hvem berørte lodsejere kan henvende sig til og få den fornødne hjælp og rådgivning.

For at få en fornuftig håndtering af problemer med bæveren, som kan opleves voldsomme for ejerne, er det afgørende at Naturstyrelsens medarbejdere er løsningsorienterede og i stand til at yde rådgivning om de aktuelle muligheder for at afbøde skader og løse konflikter.

Afsnittet 4.5.5 Regulering og jagt

Indtil nu har muligheden for at regulere bæveren steder hvor den gør stor skade ikke været udnyttet. Det er helt væsentligt for os at muligheden for regulering fortsat indgår som en mulig løsning, hvis ikke andre tiltag kan løse væsentlige problemer.

Afsnit 4.6 Landbrugsstøtte

Lodsejere kan risikere at miste både sin grundbetaling og andre tilskud på arealer, der påvirkes af bævere, med risiko for at skulle tilbagebetale støtte. Afsnitte beskriver udfordringerne med

påvirkningen af støtteordningerne, men uden at der endnu er fundet en løsning på problemstillingen. Det er ikke acceptabelt at der endnu ikke er fundet en løsning.

Vi skal på det kraftigste opfordre til at der findes en snarlig løsning som kan skrives ind i dette afsnit. Det er afgørende for en fremtidig forvaltning af bæveren, at der er helt klare retningslinjer for hvordan lodsejere holdes skadesløse, hvilke arealer der kan omfattes og hvordan det sikres at ikke bare den manglende støtte, men også et eventuelt mistet udbytte kompenseres.

Afsnit 4.10 Evaluering og adaptiv forvaltning

Dansk Skovforening kan bakke op om en adaptiv tilgang og en løbende evaluering af forvaltningsplanens virkemidler.

Med venlig hilsen

Tanja Blindbæk Olsen